

Resultaten van controles op en kengetallen van landbouwbedrijven aangemeld voor derogatie alsmede kengetallen van de Nederlandse veehouderij.

Beschrijving van de eerste resultaten

Ministerie van Volksgezondheid, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM)

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

- Dienst Regelingen van het ministerie van LNV
- Algemene Inspectiedienst van het ministerie van LNV

Den Haag, 30 maart 2007

Abstract

This report describes the administrative and physical checks that have been carried out on farms that have applied for an individual derogation in 2006. At the start of 2006 a total of 25,415 farms applied for an individual derogation in order to be able to apply up to 250 kg N/ha of animal manure on their land. Checks for compliance with the 70% minimum grassland criterium for derogation were carried out for all individual derogation farms. Based on this check, 4% of farms did not comply with the criterium. Of these farms more than half are just under the 70% criterium according to the land-use registrations. A further check will be carried out to the actual percentage of grassland at these farms before definite numbers of compliance are available. Another explanation for noncompliance is the fact that a number of these farms will have decided to remain under the 170 kg N/ha threshold and so will not need a derogation after all. This will become apparent when data on farming practises on derogation farms becomes available later in the year.

In order to check on compliance with the derogation standard (250 kg N/ha), the nitrogen application standards and the phosphate application standards, farmers need to report detailed information on farming practises to the Ministry of Agriculture, Nature and Food Quality. This data is now being collected and will be complete around April 2007. Details on compliance with the derogation standard (250 kg N/ha) on derogation farms in 2006 will thus be incorporated in the March 2008 report. Data on stock numbers on derogation farms will be collected in the regular data collection for Regulation 499/2004 and will be available from August 2007. Therefore, this data will also be incorporated in the March 2008 report.

Physical controls were carried out on 731 derogation farms. Deviations were noted with regard to soil samples, the presence of a sufficient fertiliser plan, and the 70% minimum grassland criterium. A number of these farms are known to have decided not to make use of individual derogation but limit the use of animal manure to 170 kg/ha instead.

Over the past years the number of dairy cattle in the Netherlands has decreased. The poultry population has not recovered completely from the 2003 outbreak of avian influenza. The population has decreased by 9% between 2002 and 2006. Numbers of sheep, goats and beef cattle are on the rise. The numbers of other grazing animals and of pigs remain stable. Compared to 2002 there has been a decrease in the production of nitrogen (5,7%) and phosphate (5,0%) in animal manure.

Inhoudsopgave

pagina.

	Abstract	
1.	Inleiding	1
2.	De derogatiebeschikking	3
	Monitoring	3
	Controles	3
	Verslaguitbrenging	4
3.	Controleresultaten	5
3.1	Administratieve controles	5
	Aanmeldingen	5
	Controle op 70% grasland	5
	Controle op gebruiksnormen	6
3.2	Specifieke controles (5%-controle)	7
	Opgave percelen en gewassen	7
	Opgave aantal dieren	8
	Opgave mestproductie	8
3.3	Fysieke controles (3%-controle)	8
	Grondmonsters	9
	Bemestingsplan	9
	Minimaal 70% grasland	9
4.	Kengetallen	11
	Bemestingsgegevens derogatiebedrijven	11
	Trens in omvang veestapel	11
	Excretiefactoren varkens en pluimvee	12
	Trends in nationale mestproductie	13
Bijlage 1	Derogatiebeschikking	17

1. Inleiding

Nederland heeft op 8 april 2005 op grond van de Nitraatrichtlijn (91/676/EEG) bij de Europese Commissie een verzoek tot derogatie ingediend. Dit verzoek is gehonoreerd en vastgelegd in de *Beschikking van de Commissie van 8 december 2005 tot verlening van een door Nederland gevraagde derogatie op grond van Richtlijn 91/676/EEG van de Raad inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen* (2005/880/EG)¹ (hierna: derogatiebeschikking).

De verleende derogatie biedt Nederland de mogelijkheid om landbouwbedrijven met ten minste 70 % grasland toestemming te geven om tot 250 kg stikstof uit dierlijke mest per hectare per jaar op of in de bodem te brengen. De verwachting van Nederland was dat de derogatie betrekking zou hebben op ongeveer 25.000 bedrijven en ongeveer 900.000 hectare land.

De mogelijkheid om tot 250 kg stikstof uit dierlijke mest per hectare per jaar op of in de bodem te brengen is gebonden aan een aantal strikte voorwaarden voor de bedrijven die in aanmerking willen komen voor een derogatie. *“Deze voorwaarden moeten het opstellen van een bemestingsplan voor elk afzonderlijk bedrijf behelzen, de registratie van bemestingspraktijken door het registreren van meststoffen, periodieke bodemanalysen, groenbedekking in de winter na maïs, specifieke bepalingen inzake het vernietigen van de graszode, een bemestingsverbod vóór het vernietigen van de graszode en de aanpassing van de bemesting om met de bijdrage van vlinderbloemigen rekening te houden. Deze voorwaarden moeten de bemesting in overeenstemming met de gewasbehoeften brengen en de stikstofuitspoeling verminderen of voorkomen”* (2005/880/EG, overweging 11). Deze voorwaarden zijn opgenomen in de Meststoffenwet en onderliggende Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet en Uitvoeringsregeling Meststoffenwet.

Naast voorwaarden die gesteld worden aan de bedrijven die gebruik wensen te maken van een individuele derogatie worden aan de Staat der Nederlanden een aantal verplichtingen opgelegd. Deze hebben betrekking op monitoring, controles en verslaguitbrenging over de werking van de derogatie en milieuresultaten op bedrijven die gebruik maken van een individuele derogatie (zie § 2).

De verplichtingen ten aanzien van monitoring, controle en rapportage zijn als volgt:

- A. Percentages aan graslandbedrijven, dieren en landbouwgronden in elke gemeente die onder een individuele derogatie vallende (artikel 8 van de derogatiebeschikking);
- B. Monitoringgegevens van bodemwater, waterlopen en ondiep grondwater (artikel 10, lid 1);
- C. Resultaten van toezicht en handhaving (artikel 10, lid 1);
- D. Synthese van trends (artikel 10, lid 2);
- E. Verslag over bemesting en opbrengst per bodemtype en gewas (artikel 10, lid 4).

Het voorliggende rapport omvat de onderdelen C en D. De onderdelen B en E zijn in een aparte rapportage opgenomen (RIVM rapport 680717001/2007; zie ook § 2). Onderdeel A bestaat uit een aparte rapportage die ieder jaar in juni wordt aangeboden.

¹ PB L 324/89. Zie bijlage 1 voor volledige tekst.

2. De derogatiebeschikking

In de derogatiebeschikking zijn een aantal voorwaarden voor Nederland opgenomen die betrekking hebben op monitoring, controles en verslaguitbrenging. In deze paragraaf worden deze nader benoemd.

Monitoring

Eén van de voorwaarden uit de derogatiebeschikking betreft de inrichting van een monitoringsnetwerk voor de bemonstering van grondwater, bodemvocht, drainwater en sloten op landbouwbedrijven waaraan een individuele derogatie is toegestaan.

Naast de monitorverplichting is er de verplichting om te rapporteren over de ontwikkeling van de waterkwaliteit die gebaseerd is op de monitoring van de uitspoeling uit de wortelzone, van de oppervlaktewater- en van de grondwaterkwaliteit, en van modelmatige berekeningen. Ook moet elk jaar voor de verschillende bodemtypen en gewassen een verslag worden ingediend over de bemesting en de opbrengst op graslandbedrijven waaraan een derogatie is toegestaan, om de Commissie inzicht te geven in het beheer op deze bedrijven en in het bereikte niveau van optimalisering daarvan.

In opdracht van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM) en het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)² een aparte rapportage opgesteld over monitoringgegevens van bodemwater, waterlopen en ondiep grondwater (artikel 10, lid 1) en over bemesting en opbrengst per bodemtype en gewas (artikel 10, lid 4)³.

Controles

Eén van de verplichtingen van de derogatiebeschikking (zie bijlage 1), betreft het uitvoeren van administratieve controles op alle bedrijven waaraan een individuele derogatie is toegestaan (artikel 9, lid 2). De administratieve controles dienen tot doel na te gaan of de bedrijven zich houden aan de maximum gift van 250 kg stikstof per hectare uit dierlijke mest van graasdieren, de stikstofgebruiksnorm voor meststoffen, de fosfaatgebruiksnorm voor meststoffen en de voorwaarden ten aanzien van het bodemgebruik. Genoemde administratieve controles op alle bedrijven die zich hebben aangemeld voor een derogatie worden uitgevoerd door Dienst Regelingen van het ministerie van LNV.

Op basis van een risicoanalyse, de resultaten van voorgaande jaren en resultaten van aselechte controles wordt een inspectieprogramma opgesteld (artikel 9, lid 2). Dit inspectieprogramma dient als uitgangspunt voor het vaststellen van de 5% bedrijven die onderworpen worden aan specifieke inspecties met betrekking tot het bodemgebruik, de omvang van de veestapel en de mestproductie. Hetzelfde geldt voor de 3% bedrijven die onderworpen worden aan inspecties ter plaatse met betrekking tot de gestelde voorwaarden in artikel 5 (op- of inbrengen van dierlijke en andere meststoffen) en 6 (bodembedekking). Het inspectieprogramma is opgesteld in nauwe samenwerking tussen Dienst Regelingen en de Algemene Inspectiedienst (AID) van het ministerie van LNV. De inspecties ter plaatse worden uitgevoerd door de AID.

² Samen met instituten van de Wageningen Universiteit & Researchcentrum (WUR), te weten het Landbouw Economisch Instituut (LEI), Alterra en Plant Research International (PRI).

³ RIVM rapport 680717001/2007

Verslaguitbrenging

Jaarlijks dient Nederland een beknopt verslag te overleggen aan de Europese Commissie met daarin de resultaten van de controles per bedrijf, met inbegrip van gegevens over overtredende bedrijven op basis van administratieve controles en inspecties ter plaatse (artikel 10, lid 1). Daarnaast dient het verslag de volgende informatie te bevatten (artikel 10, lid 2):

1. bemestingsgegevens voor alle bedrijven;
2. trends in de omvang van de veestapel voor elke categorie vee in Nederland en in de derogatiebedrijven;
3. trends in de nationale productie van dierlijke mest voor wat betreft stikstof en fosfaat; en
4. een samenvatting van de resultaten van de controles in verband met de excretiecoëfficiënt voor varkens- en pluimveemest op landelijk niveau.

Dit verslag wordt opgesteld door de ministeries van VROM en LNV op basis van gegevens van Dienst Regelingen en de Algemene Inspectiedienst.

3. Controleresultaten

3.1 Administratieve controles

Aanmelding

In de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet staat het volgende opgenomen over de aanmelding voor een individuele derogatie (artikel 25, lid 1):

“Uiterlijk op 1 december van het kalenderjaar voorafgaand aan het kalenderjaar waarin de gebruiksnorm, bedoeld in artikel 24, eerste lid, wordt toegepast, meldt de landbouwer het bedrijf voor de toepassing van artikel 24, eerste lid, aan bij de Dienst Regelingen. Ingeval 2006 het jaar van toepassing van de genoemde gebruiksnorm is, vindt de melding uiterlijk op 1 februari 2006 plaats”.

Bedrijven diende zich in het eerste jaar van de derogatie uiterlijk 1 februari 2006 aan te melden voor derogatie 2006. In totaal hebben 25.412 bedrijven zich op tijd aangemeld. Slechts 0,5% van de bedrijven (130 in totaal) meldden zich te laat aan. Van deze bedrijven hebben er 4 bezwaar gemaakt tegen het oordeel dat ze te laat waren. In 3 gevallen heeft de afdeling Recht & Rechtsbescherming van Dienst Regelingen dit bezwaar erkend en is de aanmelding van het betrokken bedrijf alsnog erkend. Dit brengt het totaal op 25.415 aangemelde bedrijven.

Controle op 70% grasland

In het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet staat het volgende opgenomen over het verstrekken van gegevens over gewassen en percelen (artikel 26):

“De landbouwer verstrekt elk kalenderjaar uiterlijk op 15 mei aan Onze Minister gegevens met betrekking tot:

- a. de op 15 mei van het desbetreffende kalenderjaar betaalde of te betalen oppervlakte van de percelen landbouwgrond, onderscheiden naar gewas en topografische ligging van deze percelen;*
- b. de na 15 mei van het desbetreffende kalenderjaar met een volggewas te betalen oppervlakte van de percelen landbouwgrond, onderscheiden naar gewas en topografische ligging van deze percelen; en*
- c. de oppervlakte en de ligging van in het buitenland gelegen percelen die in het desbetreffende kalenderjaar bij het bedrijf in gebruik zijn”.*

Bedrijven moeten uiterlijk 15 mei van het lopende jaar opgeven welke percelen ze gebruiken en welke gewassen ze daarop telen dan wel gaan telen. Deze opgaven worden gebruikt voor de landbouwtelling, voor het mestbeleid, voor de GLB-inkomenstoelagen en voor andere beleidscomponenten van LNV. Op de verplichting tot het insturen van perceels- en gewasgegevens vindt handhaving plaats. In 2006 is voor alle bedrijven onderzocht of zij hun verplichtingen zijn nagekomen. Op grond daarvan zijn 1788 bedrijven (waaronder derogatiebedrijven) nader administratief onderzocht voor het niet insturen van de perceels- en gewasgegevens. Aan 574 bedrijven is een bestuurlijke boete en een last onder dwangsom opgelegd.

In januari 2007 heeft Dienst Regelingen voor alle aangemelde derogatiebedrijven gecontroleerd wat in 2006 het aandeel grasland was. Op 96% van de bedrijven bleek uit de registers dat dit 70% of meer was. Bij 1062 bedrijven (4%) bleken de registers bij Dienst Regelingen een aandeel grasland van minder dan 70% aan te geven. Bij ruim de helft van deze bedrijven ging het om een percentage net onder de grens van 70%. Per individueel geval zal nu bekeken worden of er daadwerkelijk sprake is van een te laag aandeel aan grasland of dat er wellicht sprake is van fouten of onvolledigheden in de registratie van de percelen.

Bedrijven die uiteindelijk niet blijken te voldoen aan de voorwaarde van 70% grasland zullen worden beoordeeld op de reguliere gebruiksnorm dierlijke mest van 170 kilogram stikstof per hectare.

Er bestaat de indruk dat van de genoemde 1062 bedrijven een aanzienlijk deel uiteindelijk geen gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid van een verruimde gift van 250 kg stikstof per hectare uit dierlijke mest. Dit grote aantal wordt waarschijnlijk veroorzaakt door het 'eerste jaar effect' waarbij er bij een deel van de landbouwbedrijven nog onzekerheid bestond over de betekenis van de derogatie, de precieze invulling van de derogatie en wat dit zou betekenen in hun individuele bedrijfssituatie.

Tussen de formele toekenning van de derogatie (8 december 2005) en het wettelijke moment van aanmelding voor de derogatie door individuele bedrijven (1 februari 2006) zat nog geen twee maanden. Bedrijven (en vooral ook agrarisch adviseurs) hebben soms te weinig de gelegenheid gehad om zich te verdiepen in de betekenis van de derogatie voor hun eigen bedrijf. Deze situatie heeft ertoe geleid dat een aanzienlijke groep zich 'uit voorzorg' heeft aangemeld voor de derogatie. Pas aan het begin van 2006 of in de loop van het jaar ging een deel zich realiseren dat de derogatie voor hun bedrijfssituatie niet noodzakelijk, dan wel niet haalbaar was. Deze bedrijven zullen zich uiteindelijk dan ook gericht hebben op de norm van 170 kg stikstof per hectare uit dierlijke mest.

Controle op gebruiksnormen

In de het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet en de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet staat het volgende opgenomen over het aanleveren van aanvullende gegevens (artikel 35, lid 1, onderdeel a Besluit):

“Uit de administratie worden jaarlijks gegevens verstrekt aan Onze Minister door:

- a. landbouwers die in een kalenderjaar een grotere hoeveelheid dierlijke meststoffen produceren dan 170 kilogram stikstof per hectare van de tot het bedrijf behorende oppervlakte landbouwgrond”*

(artikel 44, lid 1 Uitvoeringsregeling meststoffenwet):

“De landbouwer, bedoeld in artikel 35, eerste lid, onderdeel a, van het besluit, verstrekt jaarlijks vóór 1 februari aan de Dienst Regelingen met betrekking tot het voorgaande kalenderjaar gegevens uit de administratie over:

- a. de aan het eind van het kalenderjaar op het bedrijf aanwezige hoeveelheid meststoffen, onderscheiden naar:*
 - 1. vaste mest;*
 - 2. drijfmest;*
 - 3. zuiveringslib, compost en mengsels van zuiveringslib en compost; en*
 - 4. meststoffen, anders dan dierlijke meststoffen, zuiveringslib, compost en mengsels van zuiveringslib en compost;*

- b. *de hoeveelheden meststoffen, anders dan dierlijke meststoffen, zuiveringslib, compost en mengsels van zuiveringslib en compost, die op of van het bedrijf zijn aangevoerd, onderscheidenlijk zijn afgevoerd;*
- c. *het gemiddelde aantal in het kalenderjaar op het bedrijf gehouden dieren, anders dan varkens, schapen, geiten en runderen, onderscheiden naar diersoort en diercategorieën per soort voor zover dit onderscheid wordt gemaakt in bijlage D, tabel I; en*
- d. *het aantal aan- of afgevoerde staldieren, anders dan varkens of vleeskalveren, onderscheiden naar diersoort en diercategorieën per soort, voor zover dit onderscheid wordt gemaakt in bijlage D, tabel I”.*

Voor de controle op gebruiksnormen maakt Dienst Regelingen gebruik van registers die vanuit verschillende bronnen worden gevuld, zoals het perceelsregister en het I&R-register⁴. Een deel van de gegevens moeten de bedrijven zelf opgeven, de hierboven genoemde ‘aanvullende gegevens’. Alle derogatiebedrijven zijn verplicht aanvullende gegevens in te dienen. Het betreft onder andere de begin- en eindvoorraden van meststoffen. In 2006 zijn alle bedrijven gecontroleerd of zij deze verplichting zijn nagekomen. Op grond daarvan is bij 146 derogatiebedrijven een specifiek administratief onderzoek verricht. Aan 74 van deze bedrijven is uiteindelijk een bestuurlijke boete en een last onder dwangsom opgelegd.

De controle op gebruiksnormen start zodra alle registers volledig zijn gevuld. Naar verwachting zal dit vanaf april 2007 het geval zijn. Op dit moment zijn hiervan derhalve nog geen resultaten te rapporteren. De resultaten van de controle op de gebruiksnormen zullen door Nederland gerapporteerd worden in maart 2008. Dan zullen ook de resultaten van de controles (a-select en select) op de voorwaarden, in samenhang met de controle op de gebruiksnorm, volledig zijn en gerapporteerd kunnen worden⁵.

3.2 Specifieke controles (5%-controle)

Opgave percelen en gewassen

Dienst Regelingen voert een administratieve controle uit op alle perceelsopgaven. De opgegeven oppervlakte wordt getoetst aan de maximale oppervlakte van ieder topografisch perceel in het GBCS (Geïntegreerd Beheers- en ControleSysteem, IACS in het Engels). Het GBCS is opgezet volgens de specificaties van de Europese Verordening 796/2004.

Een andere belangrijke controle betreft de dubbelclaims: twee of meer bedrijven geven op gebruiker te zijn van hetzelfde perceel. Alle dubbelclaims worden onderzocht, totdat ze zijn opgelost. De perceelsopgaven en de resultaten van de controles worden verwerkt in de Basisregistratie percelen (BRP) van Dienst Regelingen. Basisregistratie percelen is een landelijk systeem van het Ministerie van LNV voor de registratie van het feitelijk gebruik van percelen landbouwgrond en natuurterrein. De gegevens uit Basisregistratie percelen worden gebruikt voor meerdere regelingen van LNV. Zo worden ze gebruikt voor de uitvoering van het mestbeleid, maar ook voor de controle van (Europese) subsidieregelingen en voor de controle van deze regelingen door de Algemene Inspectiedienst⁶.

⁴ Besluit van 14 november 1997, houdende regelen betreffende de identificatie en registratie van dieren (Besluit identificatie en registratie van dieren)

⁵ Behoudens die gevallen waarbij sprake is van een bezwaar- en beroepsprocedure. Deze hebben over het algemeen een langere doorlooptijd.

⁶ De kwaliteit van het BRP is in 2003 onderzocht door Alterra (Hoogerwerf, M.R., J.D. Bulens, J. Stoker & W. Hamminga, 2003. Verificatie kwaliteit BRP gegevensbank. Alterra, Wageningen. Alterra-rapport 786) en in 2005 door de Grontmij (Kempen, A.C.J. van, 2005. Kwaliteitsonderzoek naar de gegevens in

Daarnaast vindt fysieke controle plaats op de opgave van percelen en gewassen. Dat gebeurt op ten minste 5% van de opgaven, voor 50-75% hiervan select door middel van teledetectie⁷ en voor 25-50% aselekt door middel van controles door de Algemene Inspectiedienst ter plaatse. Tot en met 2006 zijn de controles primair gericht op de opgaven in het kader van de GLB-inkomenstoelagen.

Opgave aantallen dieren

De identificatie & registratie van runderen op derogatiebedrijven valt onder de verplichtingen van Europese Verordening 820/97⁸. Dienst Regelingen en de Algemene Inspectiedienst voeren controles uit op de gegevens die bedrijven in dit kader indienen. De resultaten over 2006 zijn nog niet verzameld en gerapporteerd. De resultaten over 2005 zijn wel gerapporteerd (augustus 2006), conform Verordening 499/2004. In dat jaar werden 4.738 bedrijven met in totaal 486.054 dieren gecontroleerd (10,7 respectievelijk 12,9% van het totaal aantal bedrijven respectievelijk dieren). Op 2.711 bedrijven werden overtredingen vastgesteld, met betrekking tot 30.240 dieren. Op al deze bedrijven leidde dit tot sancties, zoals verplaatsingsbeperkingen en boetes.

Opgave mestproductie

Dienst Regelingen berekent de mestproductie bij graasdieren op basis van aantallen dieren en forfaits per dier. De controle op de mestproductie betekent in dit geval dus een controle op het aantal dieren. Deze controle is hierboven beschreven.

3.3 Fysieke controles (3%-controle)

Op ten minste 3% van de derogatiebedrijven worden fysieke controles uitgevoerd betreffende de derogatievoorwaarden. Dit percentage komt overeen met circa 731 bedrijven⁹. De controles worden uitgevoerd door de Algemene Inspectiedienst.

De Algemene Inspectiedienst is in 2006 gestart met a-selecte fysieke controles op de derogatievoorwaarden. Van de uitgezette 760 controleadressen zijn er in totaal 734 afgesloten (96,6% van uitgezette controles; 100% van benodigde controles). Naar aanleiding van de fysieke controles is in 165 gevallen een AID-rapportage opgesteld die is doorgezonden naar Dienst Regelingen. Een rapportage wordt opgesteld indien er één of meerdere afwijking worden geconstateerd. De rapportages hebben veelal betrekking op één of meerdere van de volgende drie onderwerpen:

1. de grondbemonstering;

de Basisregistratie Percelen. Grontmij, De Bilt. Grontmij-rapport 99358301). Conclusie van beide onderzoeken: de kwaliteit van het BRP is goed. Het BRP scoort op de verschillende criteria van betrouwbaarheid en juistheid tussen 90 en 100%. Sinds de uitvoering van deze onderzoeken zijn verdere verbeteringen doorgevoerd in het BRP, onder andere door de resultaten van fysieke controles te verwerken in het bestand.

⁷ Conform artikel 32 van de Europese Verordening 796/2004

⁸ De kwaliteit van het I&R-register in de EU-lidstaten is in 2004 onderzocht in een vergelijkende benchmark-studie (SANCO, 2005. Summary of the responses received from the Member States completing the questionnaire regarding plausibility tests to benchmark bovine databases. SANCO/10013/2005). Het Nederlandse register scoorde daarin goed. Het percentage zwevende runderen ('floating animals') was ruim onder de 1%. Het percentage notificatie binnen 7 dagen lag rond 99%.

⁹ Er zijn in totaal 25.415 aanmelding binnengekomen bij Dienst Regeling. Van dit aantal voldeden 1062 bedrijven bij de eerste controle niet aan de eis van minimaal 70% grasland. Dit brengt het totaal op 24.353 controle-objecten. Een controlepercentage van 3% fysieke controles komt daarmee overeen met 731 bedrijven.

2. het opstellen van bemestingsplannen; en
3. de eis van 70% grasland.

Tijdens de fysieke controles worden naast de derogatievoorwaarden ook de administratieve verplichtingen, zoals deze volgen uit de Meststoffenwet, Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet en de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet, gecontroleerd. De administratieve verplichtingen worden over het geheel genomen goed nageleefd.

Hieronder volgt een beknopte uitwerking per onderwerp van de bevindingen tijdens de fysieke controles.

Grondmonsters

Er dient minimaal per 5 hectare homogene landbouwgrond één bodemmonster te worden genomen. In totaal 107 rapporten (69 % van het totaal aantal rapporten) hebben exclusief betrekking op het feit dat er afwijkingen zijn geconstateerd met betrekking tot de grondbemonstering. Het merendeel van de rapporten heeft betrekking op het feit dat er op basis van de bij Dienst Regelingen geregistreerde perceelsgegevens onvoldoende grondmonsters zijn genomen voor het opstellen van het bemestingsplan. Nadere analyse van de in die gevallen in gebruik zijnde landbouwgrond moet uitwijzen of er daadwerkelijk sprake is van overtreding van de voorwaarde. Daarnaast is in enkele gevallen sprake van te late monsternamen, foutieve monsternamen en onvolledige monsters.

Bemestingsplan

Tijdens de fysieke controles bleek in een aantal gevallen dat het bemestingsplan niet voldeed aan de gestelde eisen of onvolledig was. Bij een onvolledig bemestingsplan hebben de bedrijven twee weken de tijd gekregen om deze aan te passen. In totaal 28 rapporten (18% van het totaal) hebben exclusief betrekking op het niet dan wel onvolledig hebben van een bemestingsplan. Het merendeel van deze betreffende landbouwers (24) gaf bij de controle aan dat ze, ondanks hun aanmelding, geen gebruik zouden maken van de derogatie en daarmee dus maximaal 170 stikstof per hectare uit dierlijke mest gingen gebruiken.

Minimaal 70% grasland

Bij 16 fysieke controles werd vastgesteld dat de betreffende landbouwer niet voldeed aan de eis van minimaal 70% grasland. Veelal was dit ook in combinatie met andere bevindingen. In slechts 4 gevallen was de enige bevinding dat een landbouwer minder dan 70% grasland had. Een aantal bedrijven, en dan met name kleine bedrijven die geen melkvee hadden, zagen in het vervolgtraject bij Dienst Regelingen af van de derogatie.

4. Kengetallen

Bemestingsgegevens derogatiebedrijven

Conform artikel 44, lid 1, van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet dienen landbouwbedrijven jaarlijks uiterlijk vóór 1 februari gegevens over het voorafgaande jaar aan Dienst Regeling te overleggen die betrekking hebben op ondermeer de bemesting op het bedrijf. Gezien de omvang van deze jaarlijkse gegevensverstrekking kost het Dienst Regeling een aantal maanden om deze gegevens in de registers op te nemen. De ervaring leert daarnaast dat een deel van de verstrekte gegevens onjuist dan wel onvolledig is. Dit kan veelal pas na contact met het betreffende landbouwbedrijf hersteld worden. De bemestingsgegevens van derogatiebedrijven over 2006 zijn om die reden nog niet beschikbaar. Nederland zal daarover rapporteren in maart 2008.

Trends in omvang veestapel

Tabel 1 geeft de omvang van de veestapel op landbouwbedrijven in Nederland weer, voor de periode 2002 t/m 2006. De getallen zijn gebaseerd op de landbouwtelling en geproduceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Diergroep	2002	2003	2004	2005	2006*	toe-/afname 2002-2006
Melk- en fokvee	2.753.522	2.661.382	2.635.907	2.587.609	2.544.785	-7,6
<i>w.v. melk- en kalfkoeien</i>	<i>1.485.531</i>	<i>1.477.766</i>	<i>1.470.589</i>	<i>1.433.202</i>	<i>1.419.716</i>	<i>-4,4</i>
<i>w.v. jongvee</i>	<i>1.253.859</i>	<i>1.171.861</i>	<i>1.155.958</i>	<i>1.142.016</i>	<i>1.116.867</i>	<i>-10,9</i>
Schape	1.185.916	1.184.566	1.235.865	1.362.523	1.379.216	16,3
Geiten	254.891	274.195	282.239	292.232	309.950	21,6
Overige graasdieren	513.006	492.572	494.402	515.776	486.901	-5,1
<i>w.v. vlees- en weidevee</i>	<i>391.539</i>	<i>366.280</i>	<i>365.822</i>	<i>382.455</i>	<i>358.429</i>	<i>-8,5</i>
<i>w.v. paarden en pony's</i>	<i>121.467</i>	<i>126.292</i>	<i>128.580</i>	<i>133.321</i>	<i>128.472</i>	<i>5,8</i>
Varkens	11.647.677	11.169.095	11.152.500	11.311.558	11.355.967	-2,5
<i>w.v. vleesvarkens</i>	<i>5.591.044</i>	<i>5.367.450</i>	<i>5.382.515</i>	<i>5.504.295</i>	<i>5.475.689</i>	<i>-2,1</i>
Pluimvee	103.650.604	81.231.983	88.014.872	95.465.083	94.335.094	-9,0
<i>w.v. kippen</i>	<i>101.051.852</i>	<i>79.234.855</i>	<i>85.816.117</i>	<i>92.914.176</i>	<i>91.782.259</i>	<i>-9,2</i>
<i>w.v. slachteenden</i>	<i>852.420</i>	<i>706.403</i>	<i>722.704</i>	<i>1.030.867</i>	<i>1.043.349</i>	<i>22,4</i>
<i>w.v. kalkoenen</i>	<i>1.450.590</i>	<i>1.111.930</i>	<i>1.238.450</i>	<i>1.245.420</i>	<i>1.139.840</i>	<i>-21,4</i>
<i>w.v. overig pluimvee</i>	<i>295.742</i>	<i>178.795</i>	<i>237.601</i>	<i>274.620</i>	<i>369.646</i>	<i>25,0</i>
Vleeskalveren	713.333	731.528	765.063	828.740	843.725	18,3
Overige staldieren	994.635	945.662	984.201	1.064.188	1.027.953	3,3
<i>w.v. konijnen</i>	<i>370.872</i>	<i>325.124</i>	<i>346.719</i>	<i>360.473</i>	<i>323.507</i>	<i>-12,8</i>
<i>w.v. edelpelsdieren</i>	<i>623.763</i>	<i>620.538</i>	<i>637.482</i>	<i>703.715</i>	<i>704.446</i>	<i>12,9</i>

Tabel 1: Trends in omvang van de veestapel 2002-2006 (Bron CBS). * voorlopige cijfers.

De tabel laat zien dat de melkveestapel geleidelijk is afgenomen. Het aantal melkkoeien is gedaald door de melkquotering in combinatie met een stijgende melkproductie per koe. Het aantal stuks jongvee is nog iets sterker gedaald, doordat ook de jongveebezetting (als percentage van het aantal melkkoeien) iets is afgenomen.

Het aantal varkens is stabiel. De pluimveestapel is in 2003, als gevolg van de vogelpest, sterk gekrompen en in de jaren daarna weer uit het dal geklommen.

Het aantal schapen en geiten is iets gestegen. Het aantal overige graasdieren (vleesvee, paarden en pony's) is stabiel. Het aantal vleeskalveren is wat gestegen. Het aantal overige staldieren is tamelijk stabiel.

Excretiefactoren varkens en pluimvee

De excretiefactoren voor 2006 zijn nog niet bekend. Tabel 2 geeft de factoren voor 2005. Deze zijn berekend door de Werkgroep Uniformering Mestcijfers (WUM)¹⁰, die achteraf zo goed mogelijk berekent wat de inhoud van het rantsoen is geweest en zodoende de mestproductie berekent.

Diercategorie	Mestproductie		Mineralenuitscheiding	
	Drijfmest kg/dier/jaar	Vaste mest kg/dier/jaar	Stikstof kg N/dier/jaar	Fosfaat kg P2O5/dier/jaar
Varkens				
• vleesvarkens, 20 tot 50 kg en 50 kg en meer	1200		11,9	4,5
• opfokzeugen en -beren	1300		14,1	6,7
• gedekte zeugen, zeugen bij de biggen en overige fokzeugen**	5100		30,0	14,7
• opfokberen, 50 kg en meer	1300		14,1	6,7
• dekrijpe beren	3200		23,7	12,7
Kippen				
• vleeskuikens		10,9	0,54	0,20
• ouderdieren van vleesrassen, jonger dan 18 weken		8,2	0,33	0,20
• ouderdieren van vleesrassen, 18 weken en ouder		20,6	1,10	0,55
• leghennen, jonger dan 18 weken:				
= dunne mest	22,5		0,32	0,17
= vaste mest		7,6	0,32	0,17
• leghennen, 18 weken en ouder:				
= dunne mest	53,4		0,71	0,38
= vaste mest		18,9	0,71	0,38
Vleeseenden en kalkoenen				
• vleeseenden		70,0	0,89	0,41
• kalkoenen		45,0	1,81	0,99

¹⁰ De Werkgroep Uniformering Mestcijfers (WUM) is een structureel samenwerkingsverband bestaande uit vertegenwoordigers van het Ministerie van LNV, het Milieu en Natuurplanbureau (MNP), het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Praktijkonderzoek Veehouderij en het Landbouweconomisch Instituut (LEI). De WUM berekent elk jaar de mineralenexcretie per gemiddeld aanwezig dier. Op basis van gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek, aangevuld met gegevens uit het Bedrijven Informatienet (BIN), worden door het CBS de landelijk gemiddelde en regionaal gemiddelde mestsamenstelling en mineralenproductie berekend. Dit is een jaarlijks terugkerende bezigheid. De resultaten van de berekeningen worden besproken en geaccordeerd in de werkgroep WUM.

Tabel 2: Mestproductie en mineralenuitscheidingsfactoren van varkens en pluimvee (definitieve cijfers over 2005)

Trends in nationale mestproductie

In overweging 12 van de derogatiebeschikking staat het volgende over de nationale productie van stikstof en fosfaat:

“Teneinde te vermijden dat door de toepassing van de gevraagde derogatie intensivering optreedt, dienen de bevoegde instanties ervoor te zorgen, dat de mestproductie, zowel wat stikstof als fosfaat betreft, het niveau van het jaar 2002 niet overschrijdt, overeenkomstig het door Nederland uit te voeren actieprogramma”.

Tabel 3 bevat de cijfers over de nationale mestproductie. Achtereenvolgens in termen van kilogrammen mest, stikstof en fosfaat. Het betreft de uitscheiding onder de staart. Er is dus niet gecorrigeerd voor stikstofverliezen die plaatsvinden in de stal en in de opslag.

Mestproductie (miljoen kg)	2002	2003	2004	2005	2006*
Melk- en fokvee	47990	47079	48119	47070	46470
Schapen en geiten	1556	1584	1643	1731	1806
Overige graasdieren	4218	3956	3930	4088	3882
Varkens	12272	11719	11724	11852	11787
Pluimvee	1863	1155	1341	1484	1471
Vleeskalveren	2725	2818	2670	2895	2975
Overige staldieren	84	82	85	91	88
Totaal NL	70708	68393	69512	69211	68479

Stikstofproductie (miljoen kg)	2002	2003	2004	2005	2006*
Melk- en fokvee	265,7	267,9	258,3	253,3	249,7
Schapen en geiten	16,2	16,5	12,0	12,5	13,5
Overige graasdieren	26,6	24,9	23,4	24,1	22,9
Varkens	99,8	96,8	94,7	98,3	97,7
Pluimvee	61,3	43,9	52,7	57,9	57,2
Vleeskalveren	11,5	12,2	11,2	12,0	12,5
Overige staldieren	2,3	2,2	2,2	2,3	2,2
Totaal NL	483,4	464,4	454,5	460,4	455,7

Fosfaatproductie (miljoen kg)	2002	2003	2004	2005	2006*
Melk- en fokvee	82,0	83,5	79,1	78,9	77,8
Schapen en geiten	4,7	4,7	4,1	4,4	4,7
Overige graasdieren	8,0	7,9	7,6	8,0	7,6
Varkens	40,8	39,7	39,0	40,8	40,5
Pluimvee	30,7	20,6	24,0	26,9	26,8
Vleeskalveren	4,5	4,7	4,3	4,5	4,7
Overige staldieren	1,4	1,3	1,4	1,4	1,4

Totaal NL	172,1	162,4	159,5	164,9	163,5
-----------	-------	-------	-------	-------	-------

Tabel 3: Nationale mestproductie in miljoenen kilogram mest, stikstof en fosfaat (Bron CBS).

* voorlopige cijfers.

De tabel weerspiegelt vooral de ontwikkelingen in de veestapel. De uitscheiding per dier is tamelijk stabiel. Alleen bij de graasdieren varieert de uitscheiding per dier wat van jaar tot jaar, doordat het weer de mineraleninhoud van het rantsoen beïnvloedt.

In 2003 is de mestproductie flink afgenomen ten opzichte van 2002. Dit voornamelijk als gevolg van de vogelpest. In de jaren daarna is de mestproductie ruwweg stabiel gebleven doordat de pluimveestapel weer is toegenomen en de melkveestapel juist is afgenomen. Bij stikstof overheerst het effect van de melkveestapel, zodat de nationale stikstofuitscheiding ook na 2003 nog wat is afgenomen.

In tabel 4 is de wijziging van de mestproductie in kilogrammen mest, stikstof en fosfaat weergegeven in relatie tot het referentiejaar 2002.

	wijziging ten opzichte van 2002 (in procenten)			
	2003	2004	2005	2006*
Mestproductie	-3,3	-1,7	-2,1	-3,2
Stikstofuitscheiding	-3,9	-6,0	-4,8	-5,7
Fosfaatuitscheiding	-5,6	-7,3	-4,2	-5,0

Tabel 4: wijziging van de mestproductie in de jaren 2003-2006 in relatie tot het referentiejaar 2002 (Bron CBS). * voorlopige cijfers.

Bijlage(n)

Bijlage 1

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 8 december 2005

tot verlening van een door Nederland gevraagde derogatie op grond van Richtlijn 91/676/EEG van de Raad inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2005) 4778)

(Slechts de tekst in de Nederlandse taal is authentiek)
(2005/880/EG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,

Gelet op Richtlijn 91/676/EEG van de Raad van 12 december 1991 inzake de bescherming van water tegen verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen (1), en met name op bijlage III, punt 2, onder b),

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Wanneer een lidstaat voornemens is per hectare jaarlijks een andere hoeveelheid dierlijke mest op of in de bodem te brengen dan is bepaald in punt 2, inleidende zinnen en onder a), van bijlage III bij Richtlijn 91/676/EEG, moet deze hoeveelheid zodanig worden vastgesteld dat geen afbreuk wordt gedaan aan de in artikel 1 van die richtlijn genoemde doelstellingen, en moet deze hoeveelheid worden gemotiveerd aan de hand van objectieve criteria, zoals, in het onderhavige geval, lange groeiperiodes en gewassen met een hoge stikstofopname.
- (2) Op 8 april 2005 heeft Nederland uit hoofde van punt 2, onder b), van bijlage III bij Richtlijn 91/676/EEG bij de Commissie een verzoek om een derogatie ingediend.
- (3) De gevraagde derogatie betreft het voornemen van Nederland, toestemming te geven om tot 250 kg stikstof uit dierlijke mest per hectare per jaar op of in de bodem te brengen op landbouwbedrijven met ten minste 70 % grasland. De gevraagde derogatie heeft betrekking op ongeveer 25 000 bedrijven en ongeveer 900 000 hectare land in Nederland.
- (4) De Nederlandse wetgeving die ter uitvoering van Richtlijn 91/676/EEG is vastgesteld, is eveneens op de gevraagde derogatie van toepassing.

- (5) De Nederlandse wetgeving ter uitvoering van Richtlijn 91/676/EEG bevat gebruiksnormen voor zowel stikstof als fosfaat. Met de gebruiksnormen voor fosfaat wordt ernaar gestreefd, uiterlijk in 2015 een evenwicht in de fosfaatbemesting te bereiken.
- (6) Nederland heeft de problematiek van het nutriëntenoverschot van dierlijke en minerale meststoffen aangepakt met verscheidene beleidsinstrumenten en heeft in de periode 1992-2002 de veestapel teruggebracht met 17 % voor runderen, 14 % voor varkens en 21 % voor schapen en geiten. De hoeveelheden stikstof en fosfaat in dierlijke mest zijn in de periode 1985-2002 met respectievelijk 29 % en 34 % teruggebracht. Het stikstof- en fosfaatoverschot is in de periode 1992-2002 met respectievelijk 25 % en 37 % verminderd.
- (7) Uit gegevens over de waterkwaliteit blijkt, dat de nitraatconcentratie in het grondwater en de nutriëntenconcentratie (fosfor inbegrepen) in het oppervlaktewater een dalende tendens vertonen.
- (8) Uit de technische en wetenschappelijke documentatie bij de Nederlandse kennisgeving blijkt, dat bij een voorgestelde hoeveelheid van 250 kg stikstof per hectare per jaar uit dierlijke mest op landbouwbedrijven met ten minste 70 % grasland het niveau van 11,3 mg/l N, wat overeenkomt met 50 mg/l NO₃, in water bij alle bodemtypen kan worden bereikt en het fosforoverschot onder optimale beheersomstandigheden bij benadering nul is.
- (9) Uit deze technische en wetenschappelijke documentatie blijkt, dat de voorgestelde hoeveelheid van 250 kg stikstof per hectare per jaar afkomstig van vee op bedrijven met ten minste 70 % grasland gerechtvaardigd is op grond van objectieve criteria, zoals lange groeiperioden en gewassen met een hoge stikstofopname.
- (10) De Commissie is derhalve van oordeel, dat de door Nederland voorgestelde hoeveelheid mest geen afbreuk doet aan het bereiken van de doelstellingen van Richtlijn 91/676/EEG, mits aan bepaalde strenge voorwaarden wordt voldaan.
- (11) Deze voorwaarden moeten het opstellen van een bemestingsplan voor elk afzonderlijk bedrijf behelzen, de registratie van bemestingspraktijken door het registreren van meststoffen, periodieke bodemanalysen, groenbedekking in de winter na maïs, specifieke bepalingen inzake het vernietigen van de graszode, een bemestingsverbod vóór het vernietigen van de graszode en de aanpassing van de bemesting om met de bijdrage van vlinderbloemigen rekening te houden. Deze voorwaarden moeten de bemesting in overeenstemming met de gewasbehoeften brengen en de stikstofuitspoeling verminderen of voorkomen.
- (12) Teneinde te vermijden dat door de toepassing van de gevraagde derogatie intensivering optreedt, dienen de bevoegde instanties ervoor te zorgen, dat de mestproductie, zowel wat stikstof als fosfaat betreft, het niveau van het jaar 2002 niet overschrijdt, overeenkomstig het door Nederland uit te voeren actieprogramma.
- (13) De gevraagde derogatie dient derhalve te worden verleend.
- (14) Deze beschikking is van toepassing in samenhang met het door Nederland uit te voeren actieprogramma voor de periode 2006 tot 2009.
- (15) De in deze beschikking vervatte maatregelen zijn in overeenstemming met het advies van het bij artikel 9 van Richtlijn 91/676/EEG ingestelde Nitraatcomité,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De door Nederland bij schrijven van 8 april 2005 gevraagde derogatie waarmee wordt beoogd een grotere hoeveelheid dierlijke mest toe te staan dan bepaald in punt 2, tweede alinea, inleidende zinnen en onder a), van bijlage III bij Richtlijn 91/676/EEG, wordt verleend onder de in deze beschikking neergelegde voorwaarden.

Artikel 2
Definities

Voor de toepassing van deze beschikking wordt verstaan onder:

- a) „graslandbedrijven”: bedrijven waar 70 % of meer van de oppervlakte die voor het op of in de bodem brengen van mest beschikbaar is, uit grasland bestaat;
- b) „graasdieren”: rundvee (met uitzondering van vleeskalveren), schapen, geiten en paarden, ezels, herten en waterbuffels;
- c) „landbouwgrond”: de grond die de landbouwer in eigendom, in pacht of op grond van een andere individuele schriftelijke overeenkomst in beheer heeft en waarover hij de rechtstreekse beheersverantwoordelijkheid draagt;
- d) „gras”: blijvend grasland of tijdelijk grasland dat gedurende minder dan vier jaar in stand wordt gehouden.

Artikel 3
Toepassingsgebied

Deze beschikking is op individuele basis van toepassing voor graslandbedrijven, onder inachtneming van de in de artikelen 4, 5 en 6 vastgestelde voorwaarden.

Artikel 4
Jaarlijkse toestemming en verbintenis

1. Landbouwers die voor een derogatie in aanmerking wensen te komen, melden zich jaarlijks aan bij de bevoegde instanties.
2. De in lid 1 bedoelde jaarlijkse aanmelding gaat vergezeld van een schriftelijke verklaring waarin de aanvragers zich ertoe verbinden, aan de in de artikelen 5 en 6 vastgestelde voorwaarden te voldoen.
3. De bevoegde instanties zorgen ervoor, dat alle derogatiemeldingen en registraties van meststoffen aan administratieve controle worden onderworpen. Wanneer uit de controle van een in lid 1 bedoelde aanmelding door de nationale instanties blijkt, dat niet aan de in de artikelen 5 en 6 vastgestelde voorwaarden wordt voldaan, wordt de aanvrager daarvan in kennis gesteld. In dit geval wordt de aanmelding als afgewezen beschouwd.

Artikel 5
Op- of inbrengen van dierlijke en andere meststoffen

1. De hoeveelheid mest van graasdieren die elk jaar, op graslandbedrijven, op of in de bodem wordt gebracht, daaronder inbegrepen door de dieren zelf, mag niet meer dan 250 kg stikstof per hectare bevatten, met inachtneming van de in de leden 2 tot en met 7 vastgestelde voorwaarden.
2. De totale stikstofgift dient te zijn afgestemd op de nutriëntenbehoefte van het betrokken gewas en de levering van nutriënten vanuit de bodem.
3. Voor elk bedrijf wordt een bemestingsplan bijgehouden, waarin het bouwplan voor de landbouwgrond en de planning voor het op- of inbrengen van dierlijke mest en stikstof en fosfaat bevattende meststoffen worden beschreven. Dit plan is uiterlijk op 1 februari op het bedrijf beschikbaar.

Het bemestingsplan bevat de volgende gegevens:

- a). de omvang van de veestapel, een beschrijving van het huisvestings- en mestopslagsysteem, met inbegrip van de inhoud van de beschikbare opslagfaciliteiten voor dierlijke mest;
- b). een berekening van de stikstof- en fosfaatproductie van het bedrijf uit dierlijke mest, met aftrek van de verliezen in de stallen en de mestopslagfaciliteiten;

- c). het bouwplan en het areaal voor elk gewas, samen met een schets van de ligging van de afzonderlijke percelen;
- d). de te verwachten stikstof- en fosfaatbehoefte van de gewassen;
- e). de hoeveelheid en soort dierlijke mest die aan contractanten wordt geleverd en niet op de landbouwgrond wordt gebruikt;
- f). de hoeveelheid van elders afkomstige mest die op de landbouwgrond wordt gebruikt;
- g). een berekening van de bijdrage van de mineralisatie van organisch materiaal, vlinderbloemigen, atmosferische depositie en de hoeveelheid stikstof aanwezig in de grond, op het tijdstip waarop het gewas begint hiervan in aanmerkelijke mate gebruik te maken;
- h). de op- of ingebrachte hoeveelheden stikstof en fosfaat uit dierlijke mest voor elk perceel (gedeelte van het bedrijf dat wat gewas en bodemtype betreft homogeen is);
- i). de op- of ingebrachte hoeveelheden stikstof en fosfaat uit chemische en andere meststoffen voor elk perceel;
- j). berekeningen waaruit blijkt, of aan de gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat wordt voldaan.

Bij een wijziging van de landbouwpraktijken wordt het bemestingsplan uiterlijk zeven dagen daarna aangepast, om te garanderen dat het plan met de feitelijke landbouwpraktijken overeenstemt.

- 4. Elk bedrijf houdt registraties van meststoffen bij. Deze worden met betrekking tot elk kalenderjaar ingediend bij de bevoegde instantie. Zij bevatten de volgende gegevens:
 - a). de gewasarealen,
 - b). de omvang en de aard van de veestapel,
 - c). de hoeveelheid per dier geproduceerde mest,
 - d). de hoeveelheid van elders afkomstige meststoffen,
 - e). de hoeveelheid van het bedrijf afgevoerde dierlijke mest en de afnemers daarvan.
- 5. Elk graslandbedrijf waaraan een individuele derogatie is toegestaan, stemt ermee in dat het op- of inbrengen van mest en de registraties van meststoffen aan controle kunnen worden onderworpen.
- 6. Voor elk bedrijf waaraan een individuele derogatie is toegestaan, worden ten minste eenmaal in de vier jaar periodiek stikstof- en fosforanalyses van de bodem uitgevoerd voor elk deel van het bedrijf dat wat bouwplan- en bodemkenmerken betreft homogeen is.

Een stikstofanalyse aangaande de hoeveelheid minerale stikstof en de parameters ter bepaling van de stikstofbijdrage van de mineralisatie van organisch materiaal wordt na het vernietigen van de graszode uitgevoerd voor elk homogeen deel van het bedrijf.

Ten aanzien van de in de eerste en de tweede alinea bedoelde analyses is ten minste één analyse per 5 hectare land vereist.

- 7. Dierlijke mest mag in het najaar niet worden op- of ingebracht vóór het vernietigen van de graszode.

Artikel 6

Bodembedekking

- 1. 70 % of meer van de voor het op- of inbrengen van mest beschikbare landbouwgrond dient met gras te worden beteeld. Landbouwers aan wie een individuele derogatie is toegestaan, treffen de volgende maatregelen:

- a). op zand- en lössgronden wordt na maïs gras of een ander gewas dat gedurende de winter de bodem bedekt, geteeld teneinde het uitspoelingspotentieel aanmerkelijk te verlagen.
 - b). vanggewassen worden niet vóór 1 februari vernietigd, opdat een permanent vegetatiedek op de landbouwgrond aanwezig is, waardoor in het najaar in de ondergrond terechtgekomen nitraat wordt terugverkregen en nitraatverlies in de winter wordt beperkt.
 - c). het vernietigen van de graszode op zand- of lössgronden gebeurt in het voorjaar.
 - d). het vernietigen van de graszode wordt op alle bodemtypen onmiddellijk gevolgd door een gewas met een hoge stikstofbehoefte en de bemesting wordt gebaseerd op een bodemanalyse van de minerale stikstof en andere parameters die als referentie kunnen dienen voor een schatting van de stikstofbijdrage uit de mineralisatie van organisch materiaal in de bodem.
 - e). wanneer vlinderbloemigen of andere gewassen die atmosferische stikstof binden, in het bouwplan worden opgenomen, wordt de hoeveelheid op- of ingebrachte mest dienovereenkomstig verminderd.
2. In afwijking van lid 1, onder c), is het vernietigen van de graszode in het najaar voor het planten van bloembollen toegestaan.

Artikel 7

Maatregelen inzake mestproductie

De nationale instanties zorgen ervoor, dat de mestproductie zowel wat stikstof als wat fosfaat betreft, het niveau van het jaar 2002 niet overschrijdt.

Artikel 8

Monitoring

1. De bevoegde instantie maakt kaarten van de percentages onder een individuele derogatie vallende graslandbedrijven, dieren en landbouwgrond in elke gemeente en werkt deze jaarlijks bij. Deze kaarten worden jaarlijks bij de Commissie ingediend, voor het eerst in het tweede kwartaal van 2006.
2. Er wordt een monitoringsnetwerk voor de bemonstering van bodemwater, waterlopen en ondiepe grondwaterlagen tot stand gebracht en in stand gehouden als plaatsen waar monitoring van de derogatie plaatsvindt. Het monitoringsnetwerk, dat ten minste 300 bedrijven omvat waaraan een individuele derogatie is toegestaan, is representatief voor alle bodemtypen (klei-, veen-, zand-, en zandige lössgronden), bemestingspraktijken en bouwplannen. De samenstelling van het monitoringsnetwerk blijft gedurende de toepassingstermijn van deze beschikking ongewijzigd.
3. De onderzoeken en de voortdurende nutriëntenanalyses leveren gegevens op omtrent bodemgebruik, bouwplannen en landbouwpraktijken op de bedrijven waaraan een individuele derogatie is toegestaan. Deze gegevens kunnen worden gebruikt voor modelmatige berekeningen van de omvang van de nitraatuitspoeling en de fosforverliezen op percelen waarop per hectare tot 250 kg stikstof uit mest van graasdieren wordt op of ingebracht.
4. Ondiepe grondwaterlagen, bodemwater, drainagewater en waterlopen op bedrijven die van het monitoringsnetwerk deel uitmaken, leveren gegevens over de nitraat- en fosforconcentratie in het water dat de wortelzone verlaat en in het grond- en oppervlaktewatersysteem terechtkomt.
5. In stroomgebieden met landbouw op zandgrond wordt de monitoring van de waterkwaliteit verscherpt.

Artikel 9

Controles

1. De bevoegde nationale instantie voert administratieve controles uit op alle bedrijven waaraan een individuele derogatie is toegestaan, teneinde na te gaan of zij zich houden aan de maximum hoeveelheid van 250 kg stikstof per hectare per jaar uit mest van graasdieren, aan de gebruiksnormen voor de totale hoeveelheid stikstof en fosfaat en aan de voorwaarden ten aanzien van het bodemgebruik.
2. Op de grondslag van een risicoanalyse, de resultaten van de controles in voorgaande jaren en de resultaten van de algemene aselechte controles van de wetgeving ter uitvoering van Richtlijn 91/676/EEG, wordt een inspectieprogramma opgesteld.

Voor ten minste 5 % van de bedrijven waaraan een individuele derogatie is toegestaan, worden specifieke inspecties verricht met betrekking tot het bodemgebruik, de omvang van de veestapel en de mestproductie.

Bij ten minste 3 % van de bedrijven wordt een inspectie ter plaatse verricht met betrekking tot de in de artikelen 5 en 6 vastgestelde voorwaarden.

Artikel 10

Verslaguitbrenging

1. De bevoegde nationale instantie deelt jaarlijks de resultaten van de monitoring aan de Commissie mee, samen met een beknopt verslag over de evaluatiepraktijk (controles per bedrijf, met inbegrip van gegevens over overtredende bedrijven op basis van administratieve controles en inspecties ter plaatse) en de ontwikkeling van de waterkwaliteit (gebaseerd op de monitoring van de uitspoeling uit de wortelzone, de oppervlakte- en grondwaterkwaliteit, en modelmatige berekeningen).

Het eerste verslag wordt uiterlijk in maart 2007 ingediend en de volgende, jaarlijkse verslagen uiterlijk in maart 2008, maart 2009 en maart 2010.

2. Bovendien de in lid 1 bedoelde gegevens bevat het verslag het volgende:
 - a). bemestingsgegevens voor alle bedrijven waaraan een individuele derogatie is toegestaan,
 - b). trends in de omvang van de veestapel voor elke categorie vee in Nederland en in de derogatiebedrijven,
 - c). trends in de nationale productie van dierlijke mest voor wat stikstof en fosfaat betreft,
 - d). een samenvatting van de resultaten van de controles in verband met de excretiecoëfficiënt voor varkens- en pluimveemest op landelijk niveau.
3. De Commissie zal bij een eventueel nieuw verzoek om een derogatie van de Nederlandse autoriteiten met de aldus verkregen resultaten rekening houden.
4. Teneinde inzicht te krijgen in het beheer op graslandbedrijven waaraan een derogatie is toegestaan en in het bereikte niveau van optimalisering daarvan, stelt de bevoegde instantie elk jaar voor de verschillende bodemtypen en gewassen een verslag over de bemesting en de opbrengst op, dat bij de Commissie wordt ingediend.

Artikel 11

Toepassing

Deze beschikking is van toepassing met ingang van 1 januari 2006.

Zij verstrijkt op 31 december 2009.

Artikel 12

Deze beschikking is gericht tot het Koninkrijk der Nederlanden.

Gedaan te Brussel, 8 december 2005.

Voor de Commissie

Stavros DIMAS

Lid van de Commissie